

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p><u>Релігієзнавство</u></p>
	<p>Галузь знань: 27 «Транспорт»</p> <p>Спеціальність: 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»</p> <p>Освітньо-професійної програма: «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 2-й</p> <p>Семестр: 3-й</p> <p>Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладач: Валентина МАРЧЕНКО, кандидат історичних наук</p> <p>Електронна пошта: valentynamarchenko@college.udhtu.edu.ua</p> <p>Персональний сайт викладача http://surl.li/fymlx</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін _____

(назва)

Протокол від “ _____ ” _____ 2022 року № _____

Голова циклової комісії _____ (Мирослава СОСНОВА)

(підпис)

(ПІБ)

“ _____ ” _____ 2022 року

Голова робочої групи (гарант) освітньо-професійної програми

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісної, логічної, послідовної системи світоглядних знань про походження та сутність релігії, її місце і роль у соціально-політичному, духовно-моральному житті суспільства.

Завданням вивчення дисципліни є: вивчення структури, понятійного апарату, основних етапів розвитку релігії та релігієзнавства; засвоєння імен засновників релігійних систем, відомих богословів, релігієзнавців, основного змісту священних текстів; набуття вміння застосовувати здобуті знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та в ситуаціях світоглядного вибору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є релігієзнавча проблематика фундаментальних закономірностей та особливостей функціонування релігії в історії людства

Пререквізити: Передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань з дисциплін: «Історія України», «Всесвітня історія», «Правознавство», «Людина і світ».

Пореквізити: «Філософія», «Соціологія», «Психологія».

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, лекція), наочні, практичні (практична робота).

Форми та методи оцінювання: залік, письмовий контроль, усне опитування, тестовий контроль.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Е	Програмні компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Програмні результати навчання (ПР)	РН-1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство» здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- проблеми сучасних досліджень теорії та історії релігії;
- структуру, функції та специфіку релігій світу;

- історичні форми релігії (від первісних форм до світових явищ новітнього характеру);
- розвиток релігійної ситуації в Україні;
- особливості віровчення, культу та церковної організації релігій;
- основні принципи наукового підходу до вивчення релігії та законодавча основа свободи совісті та релігійних переконань.

вміти:

- аналізувати зміст теорії та історії релігії;
- орієнтуватися в основних підходах у вивченні релігії;
- виділяти особливості віровчення, культу та церковної (конфесійної) організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства;
- розкривати сучасний стан реалізації на практиці українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Лекції (ЛК): 22 годин

Практичні заняття (ПР): 12 годин

Самостійна робота (СР): 56 годин

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
Модуль I. Релігієзнавство як гуманітарна наука			
1	1. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна	Предмет релігієзнавства як науки і як навчальної дисципліни. Релігієзнавство як галузь знань. Виникнення та становлення релігієзнавства як окремої галузі знань. Методи дослідження релігієзнавства, комплексний підхід. Релігієзнавство як навчальна дисципліна. Мета та завдання курсу. Предмет, методи, поняття, терміни. Світоглядна спрямованість релігієзнавства.	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
2	2 Релігія як предмет дослідження.	Богословсько-теологічний та філософський підходи до вивчення релігії. Особливості наукового методу пізнання	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні,

	Походження та форми релігії	релігії. Визначення релігії. Теологічні концепції. Філософські та соціальні інтерпретації. Психологічні та біологічні концепції визначення релігії. Етнологічні теорії. Елементи і структура релігії. Релігійна свідомість. Релігійна діяльність. Релігійні відносини. Релігійні організації. Функції релігії. Роль релігії. Релігія як явище духовної культури. Основні типи наукових та богословських теорій походження релігії.	проблемні завдання
3	3. Історичний характер релігії.	Причини виникнення релігії. Магія. Первісне чаклунство. Соціальна основа магічних обрядів. Фетишизм – вірування у надприродні властивості матеріальних предметів. Анімізм. Анімістичні форми вірувань, які існують у примітивних суспільствах. Тотемізм. Корені тотемізму. Тотемі та їхня міфологізація. Тотемі в сучасних відсталих племен. Анімалізм – сукупність магічних обрядів і вірувань. Уявлення про існування родового покровителя у вигляді тварини або рослини. Шаманізм як форма релігії. Початки шаманізму.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
4	4. Релігійні системи стародавнього світу	Релігія стародавнього Єгипту. Релігія античної Греції. Еллінізація римської релігії. Виникнення культу імператора. Іудаїзм – перша монотеїстична релігія. Соціально-економічні умови виникнення і розвитку	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		іудаїзму, його історичні форми. Священні книги іудаїзму: Тора, Танах, Талмуд. Національні релігії Сходу. Релігія Вед. Брахманізм. Індуїзм. Походження, віровчення, культ. Основні напрями індуїзму. Джайнізм. Віровчення, етика джайнізму. Конфуціанство як соціальне вчення і релігія. Конфуціанство в історії Китаю. Даосизм. Філософія даосизму. Даосизм в середньовічному Китаї. Синтоїзм – японська національна релігія.	
5	5. Буддизм: історія і сучасність	Умови виникнення та розвитку буддизму. Формування вчення про Будду. Світоглядні основи буддизму. Буддійська філософія – теоретична основа буддизму як релігійної системи, її характерні особливості та етико-практична спрямованість. Центральна концепція буддизму і значення терміну "дхарма". Концепція буддійської Нірвани. Віровчення і культ буддизму. Буддійський пантеон. Буддизм в Україні.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
6	6. Християнство: витоки, еволюція і сучасний стан	Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Ідейні джерела християнського віровчення. Новозавітна література про Христа. Формування церковної організації. Вчення ранніх християн. Перетворення християнства на державну релігію Римської	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		імперії. Поширення та еволюція християнства, формування його догматики, культу, символу віри. Біблія як священна книга: історія її виникнення, структура та основний зміст головних частин. Розколи християнства: утворення самостійних церков, поділ на західну і східну.	
7	7. Православ'я	Православ'я. Загальна характеристика. Організаційна структура. Помісні православні церкви. Віросповідні і культові особливості. Регіони поширення. Феодосій і Нестор. Філософсько-релігійні погляди слов'янофілів: Хом'якова О. С., Аксакова К. С., Кірієвського І. В. Філософсько-релігійні погляди М. Бердяєва, С. Булгакова, Д. Мережковського, В. Розанова, П. Флоренського, С. Франка, П. Струве	Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
8	8. Католицизм	Католицизм – римсько-католицька церква: особливості віросповідні, культові й організаційні. Ватикан і папство. Еволюція соціальної доктрини і соціальної політики Ватикану. Східна політика Ватикану. Католицько-православний діалог. Католицизм в Україні, історія і сучасність	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
9	9. Протестантизм	Ранній протестантизм. Соціально-економічні, політичні, релігійні передумови виникнення раннього протестантизму.	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні,

		<p>Особливості протестантської філософії і теології. Ортодоксальна теологія М. Лютера, Ж. Кальвіна, У. Цвінглі. Догматика, культ та діяльність лютеранства, кальвінізму, англіканства, анабаптизму. Пізній протестантизм. Секти протестантизму. Сучасний баптизм. Віровчення і культова практика баптизму. Історична еволюція баптизму. Баптизм в Україні. Сучасний адвентизм. Адвентизм, його специфіка. Сучасне п'ятидесятництво. Екстатизм у віровченні і культурі п'ятидесятництва. Свідки Єгови</p>	<p>проблемні завдання</p>
10	10. Іслам	<p>Суспільно-історичні причини виникнення ісламу. Його ідейні джерела. Вплив мусульманської ідеології в арабському світі. Мусульманське віровчення, культ, обряди, свята, принцип єдинобожжя, вчення про передбачення, есхатологія. Коран. Суна. Шаріат. Мусульманське право. Основні напрями в ісламі: сунізм, тиїзм, харіджизм. Основні напрями мусульманської теології. Мутазіліти. Мутакалліми. Філософія суфізму. Мусульманське сектанство. Іслам в Україні. Фундаменталізм</p>	<p>Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>
11	11. Релігія в Україні. Сучасне становище християнства в Україні	<p>Дохристиянські вірування українців. Становлення Християнства на українських землях. Християнство в державі Київська Русь. Берестейська унія. Українська</p>	<p>Презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні,</p>

	<p>православна церква під владою Москви.</p> <p>Роль православ'я в історії суспільства, держави, вітчизняної культури: історичні віхи в розвитку православ'я в дореволюційний період; еволюція православ'я в радянському суспільстві – соціально-політична переорієнтація церкви.</p> <p>Українська автокефальна православна церква та її історія. Українська греко-католицька церква та її історія. Сучасне становище Української греко-католицької церкви.</p> <p>Релігійне життя в Україні. Законодавче закріплення свободи совісті. Проблема національної церкви в українському відродженні. Державно-церковні відносини в сучасному соціокультурному просторі України</p>	<p>проблемні завдання</p>
		Залік

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

1. Борозенець Т.А., Гаврилук Т.В. Релігієзнавство: навч. посіб. / За ред. І.Ф.Надольного. Київ, 2013. 185 с.
2. Гурська Л. І. Релігієзнавство. 2-ге вид. перероб. та доповн: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 172 с.
3. Кучера Т. М. Релігієзнавство : навчальний посібник Київ : КНЕУ, 2016. 95 с

Допоміжні:

1. Абрамович С., Тілло М., Чікарькова М. Релігієзнавство. Київ: Декор, 2004. 528с.
2. Академічне релігієзнавство: підручник / За наук. Ред. проф. А. М. Колодного. Київ: Світ Знань, 2000. 862 с.
3. Головащенко С. І. Історія християнства: Курс лекцій: навч. посібник. Київ: Либідь, 1999. 352 с.

4. Історія релігії в Україні: навч. посібник / За ред. А. М. Колодного, П.Л.Яроцького. Київ: Знання, КОО,1999. 735 с.
5. Історія церкви та релігійної думки в Україні: навч. посібник: У 3 кн. Київ, 1994.
6. Кислюк К. В., Кучер О. М. Релігієзнавство: підручник. Київ: Кондор, 2004. 396 с.
7. Петрушенко В. Л., Петрушенко О. П., Скалецький М. П. Релігієзнавство: навч. посібник. Львів: Новий світ –2000, 2005. 420 с.
8. Релігієзнавство: навч. посібник / За ред. С.А.Бублика. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 496 с.
9. Релігієзнавство: підручник / За ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. Київ: Вид. центр —Академія, 2007. 408 с.
10. Ходькова Л. П. Релігієзнавство: підручник. Вид. 2-е, доп. Львів: Афіша, 2003. 356 с.
11. Юрій Н. Ф. Релігієзнавство. Київ: Декор, 2006. 408 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 30.08.2022)
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>(дата звернення: 30.08.2022)
3. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка . URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/> (дата звернення: 30.08.2022)
5. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>(дата звернення: 30.08.2022)
6. Українське релігієзнавство: Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/13742> (дата звернення: 30.08.2022)
7. Майстерня академічного релігієзнавства <https://www.mar.in.ua/>(дата звернення: 30.08.2022)
8. Молодіжна асоціація релігієзнавців <https://platfor.ma/> (дата звернення: 30.08.2022)

5. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу

«Український державний хіміко-технологічний університет»
(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається із дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100. Семестровий контроль за дисципліну проводиться у формі семестрового заліку.

	Змістовий модуль 1. Релігієзнавство як гуманітарна наука	
1	Виконання завдань на семінарських заняттях (10б х5с)	50
2	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
3	Виконання комплексної контрольної роботи	20
	Всього за ЗМ1	100
	Підсумкова оцінка (П=ЗМ1)	100

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній формі. Відповіді оцінюються у 22 бали:

22-21 - здобувач вищої освіти добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, вміє впевнено розкрити питання для самостійного

опрацювання, володіє категорійним апаратом, робить обґрунтовані висновки, ознайомлений із рекомендованою літературою;

20-15 - здобувач вищої освіти добре опрацював весь матеріал, в цілому показує знання матеріалу, проте робить незначні помилки чи неточності;

14-9 - здобувач вищої освіти не володіє інформацією в повному обсязі, частково володіє категорійним апаратом, невпевнено обґрунтовує свою позицію;

8-4 - здобувач вищої освіти знає не весь матеріал, знання поверхневі, відсутня чіткість викладення міркувань;

3-0 – здобувач вищої освіти не знає значної частини матеріалу, допускає суттєві помилки, на додаткові питання не відповідає по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

Виконання завдань на семінарських заняттях

За роботу на семінарському занятті здобувач вищої освіти може отримати 10 балів.

10-9 – Знання здобувача вищої освіти є системними та міцними, він здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях, розуміє теоретико-методологічні засади релігієзнавства, аналізує та систематизує релігійні факти, виявляє творчі здібності, вміє формулювати й вирішувати проблемні питання.

8-6- здобувач вищої освіти надає відповідь досить повну, логічно вибудовану, з елементами самостійності, але допускає деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять, невеликі помилки у мові і стилі викладу.

5-3 - здобувач вищої освіти відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі у формуванні відповіді

2-0- здобувач вищої освіти показує знання лише певних питань, передбачених планом семінарських занять. Відповідь містить суттєві неточності чи прогалини.

Комплексна контрольна робота складається із 3 видів завдань. Сума балів за правильні відповіді складає результат роботи.

20 балів- здобувач вищої освіти продемонстрував глибоке знання змісту питань, вільно оперує релігієзнавчими та філософськими категоріями; відповідь повністю репрезентує певну філософсько-релігієзнавчу проблему; відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;

19-13 балів- здобувач вищої освіти продемонстрував знання змісту питання, оперує основними релігієзнавчими та філософськими категоріями, аргументовано виклав означену проблему, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях; тема розкрита не повністю, відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;

12-5 балів - здобувач вищої освіти продемонстрував певне знання змісту питань, відповідь містить поверхневий аналіз щодо означеної проблематики; відповідь є недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;

4-5 балів - здобувач вищої освіти продемонстрував відсутність знань основних філософських категорій; відповідь є фрагментарною, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні; відповідь написана з помилками.

Підсумковий контроль з дисципліни визначається як сума балів модуля 1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ECTS			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ECTS	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, вміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові		

		зв'язки між ними; вмiє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, скласти прості таблиці, схеми. Вмiє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	